

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM VÝCHOVNĚ
VZDĚLÁVACÍ PRÁCE ŠKOLNÍ DRUŽINY**

Základní školy a mateřské školy Sloup

4. září 2023

Vypracovala: Jana Němcová, vedoucí vychovatelka ŠD

Č.j.: ZSMSSL287/2023

Obsah

1. Úvod
2. Konkrétní cíle vzdělávání
3. Časový plán a délka vzdělávání
4. Formy a obsah vzdělávání
5. Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami
6. Podmínky přijímání účastníků, průběhu a ukončení vzdělávání
7. Provoz školní družiny
8. Podmínky pro činnost
9. Bezpečnost práce a ochrana zdraví
10. Obsah Školního vzdělávacího programu ŠD
11. Tematické okruhy

1. Úvod

Název:	Školní vzdělávací program výchovně vzdělávací práce školní družiny Základní školy a mateřské školy Sloup
Název školy:	Základní škola a mateřská škola Sloup, příspěvková organizace
Sídlo:	Sloup 200, 679 13 Sloup
Ředitel školy:	Mgr. Pavel Dočekal
Vychovatelky:	Jana Němcová, Věra Mikulášková, Kateřina Kršková, Radka Nejezchlebová, Barbora Čípková
Telefon:	516 412 441
E-mail:	zs.sloup@centrum.cz.
Webové stránky:	www.zssloup.net

Platnost dokumentu: od 4. 9. 2023

Školní družina je součástí Základní školy a mateřské školy Sloup, příspěvkové organizace a poskytuje zájmové vzdělávání účastníků v době mimo vyučování. Probíhá zde pestrá nabídka zájmové činnosti ve známém prostředí, které jim dává pocit bezpečí, a pro rodiče je finančně dostupná. Vzdělávací program je organizován v době školního vyučování i v době prázdnin.

2. Konkrétní cíle vzdělávání

a) Hlavní úkoly výchovné práce

Hlavním úkolem výchovně vzdělávací práce ve školní družině je zabezpečení odpočinkové, relaxační a zájmové činnosti. Školní družina není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, je výrazně odlišná od běžné vzdělávací praxe. Práce je přitažlivá, formou skupinové práce dle zájmu a věku dětí. Nejrozšířenější oblastí je vytvoření předpokladů pro volnou spontánní činnost účastníků.

Hry a spontánní činnosti v ŠD jsou rušnější; dochází tak k relaxaci účastníků po soustředění ve vyučování.

Ve školní družině jsou utvářeny a upevňovány kamarádské vztahy mezi účastníky, což je možné jen vytrvalou péčí. Je prosazována slušnost a ohleduplnost, aktivita a tvořivost, dodržovány hygienické návyky a zásady bezpečnosti při pobytu uvnitř i venku.

Účastníci jsou seznámeni s vnitřním řádem ŠD, BOZ, PO, které dodržují. Nekázeň a porušování vnitřního řádu ŠD řeší vychovatelka s třídními učiteli a rodiči.

b) Cíle ŠD

- rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života
- získání všestranných zájmů a dovedností
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví

Cílem výchovné práce je to, aby se mladý člověk dokázal zapojit do společnosti a jejích různých skupin, osvojil si normy, hodnoty, naučil se nezbytným dovednostem a znalostem. Obecným cílem pro naši družinu je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka s přihlédnutím k individuálním potřebám každého jedince.

Je kladen důraz na utváření zdravé osobnosti odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu a najde tak své místo ve zdravé sociální skupině.

Cílem výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině je vytvoření prostoru a vhodných podmínek pro rozvoj osobnosti účastníka, jeho zájmů a potřeb navazující na vzdělávací program prvního stupně základní školy. Aktivní rozvíjení činností je směřováno k rozvíjení senzomotorických dovedností, sebepoznání, schopnosti komunikace, estetického cítění, hygienických návyků a začlenění se do lidské společnosti.

Aktivní spolupráce s rodiči směřuje k poznání činností vlastních dětí v jejich volném čase. V podstatě se jedná o naplnění volnočasových aktivit dnešní mladé generace, o pohybové aktivity, relaxaci, hry, aerobní pohybové aktivity, pracovní, hudební, výtvarné a hlavně poznávací činnosti.

3. Časový plán a délka vzdělávání

Vzdělávací program ve školní družině je určen pro žáky 1. stupně školy. Délka vzdělávání je dána věkovou kategorií účastníků.

- Vykonává činnost ve dnech školního vyučování a o školních prázdninách. Po projednání se zřizovatelem může ředitel školy činnost školní družiny o prázdninách přerušit.
- Může organizovat činnost pro účastníky nebo účastníky a jejich zákonné zástupce i ve dnech pracovního volna.
- Organizuje zájmové vzdělávání především pro účastníky přihlášené k pravidelné docházce.

4. Formy a obsah vzdělávání

a) Činnosti v ŠD

Školní družina pracuje dle týdenní skladby zaměstnání. Vychovatelky dbají na střídání činností odpočinkových, relaxačních a zájmových. Dávají účastníkům prostor pro spontánní aktivity.

- **pravidelná činnost** – je dána týdenní skladbou zaměstnání a zahrnuje i funkční režimové momenty bez zbytečných prodlev
- **příležitostné akce** – větší akce družiny, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností – viz příloha
- **spontánní aktivity** – klidové i spontánní činnosti ranní i koncové družiny
- **odpočinkové činnosti** – klidová činnost i aktivní odpočinek
- **příprava na vyučování** – didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti rozšiřující poznatky z vyučování.

b) Požadavky pro volný čas

- požadavek pedagogického ovlivňování volného času – navození a motivování činností
- požadavek dobrovolnosti – všechny činnosti přiměřené věku a jejich momentálnímu stavu, na základě vzbuzeného zájmu a motivace
- požadavek zajímavosti a zájmovosti – činnosti pro účastníky atraktivní, pestré, jiné než ve vyučování
- požadavek aktivity – aby mohli být v činnostech úspěšní všichni účastníci, mohli si je i sami tvořit
- požadavek citlivosti a citovosti – činnosti by měly přinášet kladné emoce z činnosti i z ocenění
- požadavek seberealizace – prostřednictvím činností vytvářet žádoucí sociální kontakty.

c) Kompetence

Kompetence k učení – učí se s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky, hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, získané vědomosti dává do souvislostí, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

Kompetence k řešení problémů – všímá si dění i problémů a tyto jsou mu motivací k řešení dalších problémů a situací, při řešení situací užívá logických, matematických i empirických postupů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně vymyslí nová řešení. Započaté činnosti dokončuje.

Komunikační kompetence – ovládá řeč, vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky. Komunikace je kultivovaná.

Sociální a interpersonální kompetence – samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

Činnostní a občanské kompetence – učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, uvědomuje si svá práva i práva druhých, dbá na své osobní zdraví i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské).

Kompetence k trávení volného času – orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, umí říct „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

5. Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vytváříme optimální podmínky pro rozvoj osobnosti dětí, pro jejich učení i komunikaci s ostatními, ať už u účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo u účastníků mimořádně nadaných, nebo u těch, kteří speciální vzdělávací potřeby nemají. Cíle i záměry zájmového vzdělávání jsou pro všechny společné. Školní družina plně respektuje individuální potřeby a možnosti dítěte. Optimalizace podmínek probíhá v úzké spolupráci se školním poradenským pracovištěm a školní psycholožkou.

6. Podmínky přijímání účastníků, průběhu a ukončení vzdělání

Do školní družiny jsou přijímáni účastníci v souladu se zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších novel a vyhláškou 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

O přijetí účastníka do školní družiny rozhoduje ředitel školy na základě řádně vyplněných náležitostí v písemné přihlášce a na základě splněných kritérií pro přijetí, a to maximálně do výše stanovené kapacity družiny. Kapacita školní družiny je 143 žáků.

Nastane-li skutečnost, že zájem o přijetí do ŠD převyšuje stanovenou kapacitu, rozhoduje o přijetí účastníka ředitel na základě těchto kritérií:

- a) Nejdříve budou přijati všichni zájemci o ŠD z 1. ročníku
- b) Dále budou přijati všichni zájemci o ŠD z 2. ročníku.

c) Zájemci o ŠD ze 3. ročníku budou přijímáni do naplnění kapacity školní družiny. V případě, že by mohlo dojít k překročení kapacity, budou přednostně přijímáni tito zájemci o ŠD:

– již mají sourozence v ŠD

– na základě věku (data narození) od nejmladšího po nejstarší.

d) Zájemci o ŠD ze 4. ročníku budou poté přijímáni do naplnění kapacity. V případě, že by mohlo dojít k překročení kapacity, budou přednostně přijímáni tito zájemci o ŠD:

– již mají sourozence v ŠD

– na základě věku (data narození) od nejmladšího po nejstarší.

e) Zájemci o ŠD z 5. ročníku budou poté přijímáni do naplnění kapacity ŠD. V případě, že by mohlo dojít k překročení kapacity, budou přednostně přijímáni tito zájemci o ŠD:

– již mají sourozence v ŠD

– na základě věku (data narození) od nejmladšího po nejstarší.

Absence žáka v ŠD musí být omluvena od rodičů nebo zákonných zástupců písemnou formou u vychovatele.

Odhlášení účastníka z docházky do školní družiny oznámí zákonní zástupci písemnou formou vedoucí vychovatelce. Odhlášení je možné ke konci pololetí s výjimkou např. stěhování, přechodu účastníka na jinou školu.

O vyloučení z docházky do školní družiny rozhodne ředitel školy na základě návrhu vedoucí vychovatelky a po projednání v pedagogické radě. Rozhodnutí o vyloučení ze školní družiny sdělí ředitel školy rodičům účastníka písemnou formou s patřičným zdůvodněním.

7. Provoz školní družiny

Vzhledem k organizaci práce ve školní družině jsou odchody účastníků směřovány od příchodu po vyučování do 13.30 hod., nebo potom až od 15.00 hod. do 15.30 hod.

Provoz ŠD :	Oddělení I.		11.30 – 15.00 hod.
	Oddělení II.		11.30 – 15.30 hod.
	Oddělení III.	pondělí, úterý, středa čtvrtek pátek	12.30 – 15.00 hod. 11.30 - 15.00 hod.
	Oddělení IV.		11.30 – 15.30 hod.
	Oddělení V.	pondělí, středa, pátek úterý, čtvrtek	11.30 - 13.30 hod. 12.30 - 13.30 hod.

8. Podmínky pro činnost školní družiny

a) Materiální a technické podmínky

Školní družina má své vlastní prostory, které účastníkům umožňují společnou činnost v době provozu školní družiny. Prostory, jež splňují podmínky podnětnosti, navozují kreativitu a dávají příležitost k seberealizaci.

- dobrá vybavenost spotřebním materiálem
- dostatek her i stavebnic
- vlastní prostory s možností kreativního uzpůsobení
- inspirující, nestresující prostředí
- řádné osvětlení, klid
- možnost využívání prostor školy – tělocvična, bazén, počítačová učebna, keramická dílna, cvičný byt, školní hřiště.

b) Personální podmínky

Vedoucí vychovatelka:

Jana Němcová (SPgŠ obor vychovatelství)

Vychovatelé:

Věra Mikulášková (SPgŠ obor vychovatelství)

Kateřina Kršková (VŠ – pedagogické studium pro vychovatele)

Radka Nejezchlebová (VŠ – pedagogické studium pro vychovatele)

Barbora Čípková (VŠ – pedagogické studium pro vychovatele)

- vychovatelka je iniciátorem a průvodcem účastníků při činnostech, při nichž motivuje, navozuje, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí
- probouzí v účastnících aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat
- podněcuje a rozvíjí přirozenou zvědavost účastníků, chuť objevovat i odvalu projevit se a ukázat, co všechno zvládne, to vše přiměřeně oceňovat a chválit
- rozvíjí sociální kompetence
- má odpovídající vzdělání
- je její povinností dále se sama vzdělávat v akreditovaných kurzech i samostudiem.

c) Ekonomické podmínky

Provoz školní družiny je hrazen zřizovatelem (městys Sloup) v rámci rozpočtu školy. Spotřební materiál, stavebnice, hry, sportovní náčiní je hrazen ze stanovených poplatků za školní družinu a částečně z prostředků školy. Mzdové náklady jsou hrazeny ze státního rozpočtu podle platných tabulek.

Platby:

Měsíční příspěvky od rodičů dle vnitřní směrnice školy č.j.: 381/20 ze dne 11. listopadu 2020:

60,- Kč	(krátká, ráno)
120,- Kč	(dlouhá)
120,- Kč	(ráno + krátká)

Příspěvky vybírají vychovatelky na I. pololetí školního roku v průběhu září, v únoru na II. pololetí školního roku. Kapacita ŠD je 143 dětí.

d) Psychosociální podmínky

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému, sounáležitost se školou
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmů účastníků a osvojování si toho, co má pro ně praktický smysl, co vede k praktické zkušenosti, všestranný prospěch účastníků je hlavním momentem v činnosti
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – respekt k individualitě účastníků, hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba
- ochrana účastníků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- spoluúčast účastníků na životě školy a ŠD
- včasná informovanost účastníků i jejich rodičů o činnosti ŠD a jejím vnitřním řádu.

9. Bezpečnost práce a ochrany zdraví

- vhodná struktura režimu účastníků ve školní družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání
- vhodný stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb účastníků)
- zdravé prostředí užívaných prostorů družiny – podle platných norem (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostor)
- ochrana účastníků před úrazy, poučení o bezpečnosti při hrách v místnosti, tělocvičně, bazénu
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře, praktická dovednost vychovatelky poskytovat první pomoc.

10. Obsah vzdělávacího programu ŠD

Navazuje na ŠVP I. stupně naší školy a školní družiny, týká se:

- rozvíjení poznatků, dovedností, prvotních zkušeností účastníků získaných ve výchově, v rodině i v předškolním vzdělávání
- při činnosti školní družiny upřednostňování vlastního prožitku účastníků před školním vzděláváním
- propojování vlastního prožitku účastníků s reálnými životními situacemi a působením družiny
- vytváření nových situací
- nacházení místa mezi vrstevníky
- vytváření pracovních a režimových návyků
- obsah uvedený v průběhu čtyř ročních období JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA.

Září, říjen, listopad		
<u>Činnosti pravidelné</u>	<u>Činnosti průběžné</u>	<u>Činnosti příležitostné</u>
Z PT	Šikovné ruce – práce s přírodninami Malý šikula – práce keramického kroužku - zahájení činnosti	Podzimní slavnosti – Výstava přírodnin
Z PŘ	Změny podzimní přírody	Poznáváme houby - herbář
Z TV	Ve zdravém těle zdravý duch Malý turista – kroužek - zahájení činnosti	Pouštění draků
Z VV	Hrátky s barvami	Výzdoba nástěnek v ŠD, na chodbě, výzdoba vestibulu u bočního vchodu
Z HV	S hudbou je veselo	
Z LV	Bude z tebe básník?	Podzim v přírodě - vyprávění
Z DV	Vycházky s dopravní tematikou	Puzzliáda – soutěž mezi odděleními
Z BV	Správná orientace	

Prosinec, leden, únor		
<u>Činnosti pravidelné</u>	<u>Činnosti průběžné</u>	<u>Činnosti příležitostné</u>
Z PT	Kouzelné vánoční vyrábění	Advent – vánoční vyrábění
Z PŘ	V zimě příroda spí	Strom pro zvířátka – výroba jedlých ozdob pro zvířátka
Z TV	Zima a sporty	Dovádění na sněhu – zimní sporty sněhové stavby
Z VV	Čím vším se dá malovat	Výzdoba nástěnek ŠD, na chodbě, Výzdoba vestibulu u bočního vchodu
Z HV	Pronikáme do tajů hudby	Vánoční besídka Masopustní rej – pochod masek
Z LV	Čas pohádek	Mikulášská nadílka
Z DV	Hrajeme si na dopravní policii	

Březen, duben, květen		
Cinnosti pravidelné	Cinnosti průběžné	Cinnosti příležitostné
Z PT	Šikovné ruce	Jarní slavnosti – výtvarné dílny
Z PŘ	Pozorování probouzející se přírody	Zájezd pro děti a rodiče
Z TV	Rozvoj sportovního ducha	Jarní slavnosti – sportovní soutěže
Z VV	Seznámení s technikami VV	Jarní slavnosti – výtvarné dílny Výzdoba nástěnek ŠD, na chodbě, vestibulu u bočního vchodu
Z HV	Děti a hudba	
Z LV	Seznámení s dětskou literaturou	Malý čtenář– spolupráce s místní knihovnou
Z DV	Kolo a jeho výbava	Úraz není náhoda – beseda se zdravotníkem
Z BV	Regionální zajímavosti	Kouzelné odpoledne – slet čarodějů a čarodějnic Den Země

Červen, červenec		
Cinnosti pravidelné	Cinnosti průběžné	Cinnosti příležitostné
Z PT	Práce s papírem, textilem, moduritem	
Z PŘ	Co vše patří do živé přírody	Ve škole po škole – prázdninová akce
Z TV	Pohyb je radost	Družinová pouť – oslava MDD
Z LV	Co umíme s časopisem	
Z VV	Co vše se dá pomalovat	Výzdoba nástěnek v ŠD, na chodbě, výzdoba vestibulu u bočního vchodu

Z HV	Léto s písničkou	
Z DV	Naše okolí	Poučení o bezpečnosti při hrách v době prázdnin

Ve Sloupu 4. září 2023

Mgr. Pavel Dočekal, ředitel školy